

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: ДОА-2021/153/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Чойбалсан хот

2021 он

Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд

Тэргүүлэх аудитор: Б.Болортуул

Утас: 70584203 Цахим хаяг: Bolortuulb@audit.gov.mn

Хэлтсийн дарга бөгөөд аудитын

менежер: И.Сэмжидмаа

Утас: 70584204 Цахим хаяг: Semjidmaai@audit.gov.mn

Аудитор: Ж.Баяртуул

Утас: 70584207 Цахим хаяг: Bayartuulj@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ДОА	Дорнод аймаг
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ХХОАТ	Хувь хүний орлогын албан татвар
ХХОАТТХ	Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам

Агуулга

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт.....	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	8
3. Аудитын тайлан.....	9
3.1. Ерөнхий зүйл.....	9
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	9
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт	9
3.4. Материаллаг байдал	9
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	10
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	11
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	11
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	12
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	12
Залруулсан алдаа.....	12
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	12
Аудитын зөвлөмж.....	13
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	13
4. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	13

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

21000. Дорнод аймаг, Хэрлэн сум 7-р баг
ЗДТГ-ын II байр, Утас/Факс: 7058-4203

2021.02.18 № 84

танай _____-ны № _____-т

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн Сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, программ хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

011020111

Үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн Сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА БӨГӨӨД
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.БОЛОРТУУЛ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	47,390,749.50	52,007,943.70
33	АВЛАГА	-	1,802,874.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	1,802,874.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	47,390,749.50	50,205,069.70
354	Хангамжийн материал	47,390,749.50	50,205,069.70
35410	Бичиг хэргийн материал	194,345.00	194,345.00
35420	Аж ахуйн материал	1,413,500.00	1,413,500.00
35470	Бусад хангамжийн материал	45,782,904.50	48,597,224.70
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,059,283,600.28	1,040,073,365.10
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,059,283,600.28	1,040,073,365.10
392	Биет хөрөнгө	945,550,600.16	926,496,864.94
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	883,520,596.40	894,644,532.40
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(22,645,343.76)	(45,290,687.52)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	44,922,432.00	55,955,667.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(12,174,815.22)	(20,385,406.62)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	56,105,431.50	57,436,404.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(11,414,744.16)	(21,522,497.76)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	9,081,900.00	9,081,900.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,844,856.60)	(3,423,046.56)
393	Биет бус хөрөнгө	113,733,000.12	113,576,500.16
39301	Програм хангамж	770,000.00	770,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(461,999.88)	(618,499.84)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	113,425,000.00	113,425,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,106,674,349.78	1,092,081,308.80
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	1,802,874.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	1,802,874.00
413	Өглөг	-	1,802,874.00
4136	Бусад өглөг	-	1,802,874.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	1,802,874.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,106,674,349.78	1,090,278,434.80
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,106,674,349.78	1,090,278,434.80
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	113,425,000.00	113,425,000.00
51101	Өмч: - төрийн	113,425,000.00	113,425,000.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	866,702,466.77	850,306,551.79
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	898,886,371.37	866,702,466.77
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(32,183,904.60)	(16,395,914.98)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	126,546,883.01	126,546,883.01
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,106,674,349.78	1,092,081,308.80

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (1)	471,502,500.00	476,236,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	126,542,900.00	476,236,500.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	93,411,100.00	450,595,700.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	93,411,100.00	450,595,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	32,884,300.00	25,640,800.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	32,884,300.00	25,640,800.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	523,360,480.60	516,976,878.68
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	523,360,480.60	516,976,878.68
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	518,369,287.60	492,141,580.26
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	304,978,655.00	340,404,212.00
210101	Үндсэн цалин	267,242,714.00	283,107,286.00
210102	Нэмэгдэл	9,746,590.00	28,795,806.00
210104	Урамшуулал	27,989,351.00	28,501,120.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	38,124,400.00	42,548,424.58
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,924,600.00	29,092,924.58
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,050,100.00	3,312,074.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,508,115.00	2,742,946.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	541,785.00	672,780.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,099,800.00	6,727,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,710,170.00	19,228,690.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,065,962.00	4,573,077.00
210302	Түлш, халаалт	10,773,827.00	7,540,037.00
210303	Цэвэр, бохир ус	10,870,381.00	7,115,576.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,401,449.00	3,151,300.00
210401	Бичиг хэрэг	787,500.00	407,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	380,000.00	500,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	699,972.00	413,800.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	100,000.00	388,300.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	1,441,300.00
2105	Нормативт зардал	89,600,610.00	42,126,475.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	250,000.00	144,300.00
210502	Хоол, хүнс	89,350,610.00	41,982,175.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	480,000.00	603,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	300,000.00	363,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	180,000.00	240,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	40,424,003.60	44,078,878.68
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	100,000.00	500,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,000.00	880,500.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	39,324,003.60	42,698,378.68
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,991,193.00	24,835,298.42
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	200,000.00	188,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	200,000.00	188,300.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,791,193.00	24,646,998.42
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,791,193.00	24,646,998.42
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(51,857,980.60)	(40,740,378.68)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(51,857,980.60)	(40,740,378.68)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	471,502,500.00	476,236,500.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	344,959,600.00	-
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	344,959,600.00	-
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	344,959,600.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	126,542,900.00	476,236,500.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	93,411,100.00	450,595,700.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	93,411,100.00	450,595,700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	247,500.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	247,500.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	32,884,300.00	25,640,800.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	32,884,300.00	25,640,800.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	471,502,500.00	476,236,500.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	471,502,500.00	476,236,500.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	466,511,307.00	451,401,201.58
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	304,978,655.00	340,404,212.00
210101	Үндсэн цалин	267,242,714.00	283,107,286.00
210102	Нэмэгдэл	9,746,590.00	28,795,806.00
210104	Урамшуулал	27,989,351.00	28,501,120.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	38,124,400.00	42,548,424.58
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,924,600.00	29,092,924.58
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,050,100.00	3,312,074.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,508,115.00	2,742,946.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	541,785.00	672,780.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,099,800.00	6,727,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,710,170.00	19,228,690.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,065,962.00	4,573,077.00
210302	Түлш, халаалт	10,773,827.00	7,540,037.00
210303	Цэвэр, бохир ус	10,870,381.00	7,115,576.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,167,472.00	3,352,300.00
210401	Бичиг хэрэг	787,500.00	407,900.00
210402	Тэвэр, шатахуун	380,000.00	500,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	699,972.00	413,800.00
210404	Ном, хэвлэл	200,000.00	201,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	100,000.00	388,300.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	1,441,300.00
2105	Нормативт зардал	90,300,610.00	43,883,475.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	250,000.00	144,300.00
210502	Хоол, хүнс	89,350,610.00	41,982,175.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	700,000.00	1,757,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,400,000.00	-
210604	Урсгал засвар	1,400,000.00	-
2107	Томилолт, зочны зардал	250,000.00	-
210702	Дотоод албан томилолт	250,000.00	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	480,000.00	603,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	300,000.00	363,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	180,000.00	240,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,100,000.00	1,380,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	100,000.00	500,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,000.00	880,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,991,193.00	24,835,298.42
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	200,000.00	188,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	200,000.00	188,300.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,791,193.00	24,646,998.42
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,791,193.00	24,646,998.42
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2016 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	113,425,000.00	126,546,883.01	898,886,371.37	1,138,858,254.38
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	113,425,000.00	126,546,883.01	898,886,371.37	1,138,858,254.38
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт				0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт				0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-32,183,904.60	-32,183,904.60
C08	2016 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	113,425,000.00	126,546,883.01	866,702,466.77	1,106,674,349.78
D01	2017 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	113,425,000.00	126,546,883.01	866,702,466.77	1,106,674,349.78
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	113,425,000.00	126,546,883.01	866,702,466.77	1,106,674,349.78
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00	0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-16,395,914.98	-16,395,914.98
D09	2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	113,425,000.00	126,546,883.01	850,306,551.79	1,090,278,434.80

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	482,530,300.00	451,589,501.58
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	482,530,300.00	451,589,501.58
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	482,342,000.00	451,401,201.58
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	341,760,600.00	340,404,212.00
210101	Үндсэн цалин	285,381,500.00	283,107,286.00
210102	Нэмэгдэл	26,527,600.00	28,795,806.00
210104	Урамшуулал	29,851,500.00	28,501,120.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	42,720,100.00	42,548,424.58
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,049,700.00	29,092,924.58
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,417,600.00	3,312,074.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,734,100.00	2,742,946.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	683,500.00	672,780.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,835,200.00	6,727,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	19,240,800.00	19,228,690.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,673,200.00	4,573,077.00
210302	Түлш, халаалт	7,367,500.00	7,540,037.00
210303	Цэвэр, бохир ус	7,200,100.00	7,115,576.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,402,300.00	3,352,300.00
210401	Бичиг хэрэг	407,900.00	407,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	500,000.00	500,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	413,800.00	413,800.00
210404	Ном, хэвлэл	251,000.00	201,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	388,300.00	388,300.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,441,300.00	1,441,300.00
2105	Нормативт зардал	65,970,100.00	43,883,475.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	344,300.00	144,300.00
210502	Хоол, хүнс	63,868,800.00	41,982,175.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,757,000.00	1,757,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	967,600.00	603,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	727,600.00	363,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	240,000.00	240,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,880,500.00	1,380,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	500,000.00	500,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,380,500.00	880,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	188,300.00	188,300.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	188,300.00	188,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	188,300.00	188,300.00

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг эрхлэгч Г.Дэлгэрмаа танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг 2021 оны 01 дүгээр сарын 20-ноос 2021 оны 02 дугаар сарын 17-ны хооронд Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Ж.Баяртуул хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ.

- Сургуулийн өмнөх болон бага боловсрол олгох үйл ажиллагаа

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд өөрчлөлт ороогүй байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 онд санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгдээгүй байна.

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд “дунд” гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 1320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2019 болон 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг өмнөх жилийн эцсийн үр дүнгийн тайлангийн зардлын 716,762.7 мянган төгрөгөөс 2 хувиар тооцон 14,335.3 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд тайлант оны үр дүнгийн тайлангийн зардлын 703,134.2 мянган төгрөгөөс 2 хувиар тооцон 14,062.7 мянган төгрөг болгон материаллаг байдлыг өөрчлөв.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 14,592.9 мянган төгрөгөөр буюу 1.3 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгө, засгийн газрын оролцоо данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө			
Авлага		1,802.9	1,802.9
Урьдчилгаа			
Бараа материал	47,390.7	50,205.1	2,814.4
Үндсэн хөрөнгө	1,059,283.6	1,040,073.4	(19,210.2)
Нийт хөрөнгө	1,106,674.3	1,092,081.4	(14,592.9)
Өр төлбөр		1,802.9	1,802.9
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1,106,674.3	1,090,278.5	(16,395.8)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,106,674.3	1,092,081.4	(14,592.9)

Авлага дансны үлдэгдэл 1,802.9 мянган төгрөг болж өссөн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнээс ХХОАТ суутган тооцсоноос шалтгаалжээ. Авлага дансны үлдэгдэл 1,802.9 мянган төгрөгийн байгууллагаас авах авлага байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,040,073.4 мянган төгрөг болж 19,210.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь Боловсрол, шинжлэх ухааны яамнаас 23,488.1 мянган төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүйгээр шилжиж ирсэн боловч тайлант жилийн элэгдлийн зардал нь 42,698.3 мянган төгрөгийн болсноос шалтгаалсан байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 1,802.9 мянган төгрөг болж өссөн нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнээс ХХОАТ суутган тооцсоноос шалтгаалжээ.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,090,278.5 мянган төгрөг болж 16,395.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 9,614.3 мянган төгрөгөөр буюу 2.0 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь тайлант онд ковид-19 вирусийн тархалтын улмаас цэцэрлэг 3 сар ажилласантай холбоотойгоор санхүүжилт буурсан боловч үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн авсан үндсэн хөрөнгийн орлогоос шалтгаалж нэмэгдсэн байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 6,173.6 мянган төгрөгөөр буюу 1.2 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь хангамжийн материал 79.5 хувь, норматив зардал 53.0 хувь, эд хогшил болон томилолтын зардал 100 хувь, бараа үйлчилгээний бусад зардал 9.0 хувь, бусад урсгал шилжүүлэг 25.8 хувиар тус тус буурснаас шалтгаалсан байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 575,866.1 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 575,866.1 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 93,335.8 мянган төгрөгөөр бууруулж, төсвөөс санхүүжих 482,530.3 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 1 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 482,530.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр орон төсвөөс 476,236.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 451,589.5 мянган төгрөг зарцуулж, 24,647.0 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 334,975.8 мянган төгрөг буюу 98.7 хувьтай байгаа нь цалингийн зардлыг 1,528.0 мянга, байр ашиглалтын зардлыг 12.1 мянга, хангамжийн материалын зардлыг 50.0 мянга, норматив зардлыг 15,792.8 мянга, эд хогшлын зардал 6,400.0 мянга, бусдаар гүйцэтгүүлэх бараа ажил үйлчилгээний зардлыг 364.0 мянга, бараа ажил үйлчилгээний бусад зардал 500.0 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 210.0 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, бичиг хэргийн зардалд 210.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн гүйцэтгэл, орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 151 мэдээллээс 151 мэдээллийг хуулийн хугацаанд бүрэн мэдээлсэн байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 33,900.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 32,900.0 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага, 1,000.0 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмжийн өгсний хэрэгжилт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 2 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	2	32,900.0	2	32,900.0			
Зөвлөмж	1	1,000.0	1	1,000.0	-	-	-
Нийт дүн	3	33,900.0	4	33,900.0	-	-	-

/мянган.төг/

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 27,304.9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 25,501.6 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 1,802.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлээ.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

1.Тайлант жилд ХХОАТ-ын суутган тооцохдоо ХХОАТТХ-ын 22.1 дэх заалтын дагуу чөлөөлөлт эдлэх эрх бүхий 4 иргэнээс нийт 1,802,874 төгрөгийн татварыг илүү суутган бүртгэснийг залруулав.

2. БШУЯ-аас нийт 23,488,143.5 төгрөгийн үнэ бүхий хөрөнгө болон бараа материалыг “Төсөв болон орон нутгийн өмчит хөрөнгө борлуулсны орлого /121001/ дансанд бүртгэснийг залруулав.

3. Бараа материалын зардал 210,000 төгрөгийг бууруулах бичилт хийснийг залруулав.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар нийт 1,802.9 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлээ.

1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийг зөрчин хөгжлийн бэрхшээлтэй 4 ажилтны цалингийн орлогоос нийт 1,802,891.0 төгрөгийн татвар суутгасан нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх “дараах орлогыг албан татвараас чөлөөлнө” 22.1.2 дахь “хөгжлийн бэрхшээлтэй хувь хүний орлого”, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.1 дэх “хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажиллуулж байгаа иргэн, хуулийн этгээдийг хууль тогтоомжийн дагуу татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтөд хамруулах, ...” гэсэн заалт, үнэн зөв байдал батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар зөвлөмж өгөөгүй болно.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	<i>Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит</i>	Аудитын код:
2020			ДОА-2021/153/СТА-ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	<i>Хэрлэн сумын 9 дүгээр цэцэрлэг</i>		Мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийг зөрчин хөгжлийн бэрхшээлтэй 4 ажилтны цалингийн орлогоос нийт 1,802,891.0 төгрөгийн татвар суутгасан байна.	1,802.9	Албан шаардлага	Эрхлэгч	Г.Дэлгэрмаа
	ДҮН	1,802.9			

